

N.V. Nederlandse Gasunie
t.a.v. [REDACTED]
Concourslaan 17
9727 KC GRONINGEN

datum 6 april 2023
uw brief van -
uw kenmerk -
projectnummer 0470288.100
onderwerp Oplegnotitie natuurtoets Lot A WarmtelinQ Rijswijk Leiden inclusief faunapassage (rev00)

Geachte [REDACTED],

Ten behoeve van de voorgenomen aanleg van een warmteleidingtracé, genaamd WarmtelinQ Rijswijk-Leiden en betreffende Lot A ter hoogte van Rijswijk, ontvangt u hierbij onze notitie met een nadere beschouwing van de aandachtspunten die zijn vermeld in de eerder uitgevoerde natuurtoets (Antea Group, 2021). Daarnaast heeft u ons in januari 2023 gevraagd advies te geven betreffende een faunapassage ter hoogte van het tracé. Deze faunapassage wordt tijdelijk verwijderd om de werkzaamheden voor het warmteleidingtracé uit te voeren. Onze bevindingen en advies betreffende de faunapassage staan in de bijlage van onderliggende notitie.

Aanleiding en scope

Het planvoornemen betreft het aanleggen van een warmteleidingtracé, genaamd WarmtelinQ Rijswijk-Leiden en betreffende deeltracé Lot A. Het aan te leggen warmteleidingtracé wordt aangelegd door middel van open ontgravingen en sleufloze technieken (HDD-boringen, boogboring of persing). De werkzaamheden zullen mede in het broedseizoen plaatsvinden. Bij de werkzaamheden zal bemaling worden toegepast. De werkzaamheden zullen naar verwachting in 2025/2026 plaatsvinden. In Figuur 1 is het plangebied van lot A weergegeven.

In februari 2021 heeft Antea Group een natuurtoets¹ uitgevoerd voor het warmteleidingtracé in Lot A (en Lot B, dat verder buiten de scope van deze oplegnotitie valt). Bij deze natuurtoets konden niet alle percelen bezocht worden, doordat geen toestemming tot betreding van de percelen was verleend. Daarnaast is het plangebied na afronding van de natuurtoets gewijzigd, waardoor ook enkele locaties worden ontzien door de aanleg van het tracé middels sleufloze technieken.

In deze oplegnotitie is voor Lot A het nieuw toegevoegde perceel onderzocht en zijn enkele van de niet bezochte percelen alsnog beoordeeld. Verdere aanvullende onderzoeken zoals beschreven in de natuurtoets zijn niet noodzakelijk, aangezien deze gebieden inmiddels worden ontzien door de toepassing van sleufloze technieken of door de inmiddels doorgevoerde aanpassingen van de tracélijn. De locaties van de aanrijroutes (en eventuele overige werkterreinen) zijn op het moment van schrijven nog niet bekend en maken geen onderdeel uit van deze notitie.

¹ **Antea Group, 2021.** Natuurtoets Warmteleiding X-855, deeltracé Rijswijk, Lot A en Lot B routekaarten KR-001 t/m KR-030. *Toetsing Wet natuurbescherming en NNN.* 9 februari 2021.

contactpersoon: [REDACTED]

e-mail: [REDACTED]

bijlage(n): nvt

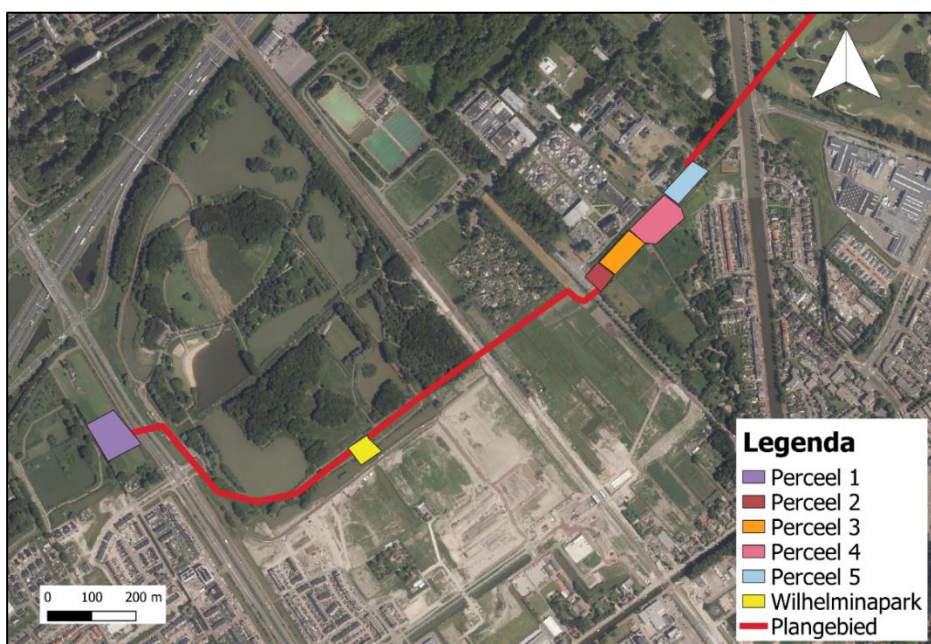
gecontroleerd: [REDACTED]

Figuur 1. Plangebied Lot A WarmtelinQ. Bron: QGIS-PDOK, 2021. In rood het tracé dat in open ontgraving wordt aangelegd, met in geel de ligging van de tracédelen die middels sleufloze technieken wordt aangelegd.

Methodiek

Op 13 juli 2021 is vanaf 07:00 uur een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij bewolkt weer met een temperatuur van circa 16 C°. Tijdens het terreinbezoek is het projectgebied te voet belopen. Figuur 2 geeft de locaties weer die voor de notitie zijn onderzocht. Perceel 1 is na afronding van de natuurtoets (Antea Group, 2021) aan het plangebied toegevoegd. Perceel 2 tot en met 5 konden eerder bij de natuurtoets nog niet betreden worden. Daarnaast heeft op de locatie Wilhelminapark een controle van de vleermuiskasten plaatsgevonden.

Figuur 2. Voor de oplegnotitie bezochte percelen binnen het plangebied. Bron: QGIS-PDOK, 2021.

Resultaten terreinbezoek - Beschermde soorten in het plangebied

In de natuurtoets (Antea Group, 2021) zijn de soorten beschreven die binnen 2,5 kilometer van het plangebied zijn waargenomen in de afgelopen vijf jaar. Op basis van deze informatie en het terreinbezoek, kunnen effecten op beschermde zoogdieren (m.u.v. de eekhoorn en vleermuizen), amfibieën, reptielen, insecten, flora en andere soortengroepen worden uitgesloten. De aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermd nest, vleermuizen en eekhoorns worden in deze notitie per perceel nader toegelicht.

Perceel 1

Er was nog geen toestemming om het perceel te betreden. Om deze reden is vanaf het fietspad, gelegen naast de Prinses Beatrixlaan, een inschatting gemaakt van de aanwezige natuurwaarden op het perceel.

Het perceel bestaat uit grasland. Het oostelijk grasland is kort gemaaid, het westelijk grasland leek ruiger maar toch relatief kort (Figuur 3). Het oostelijk en westelijk deel van het perceel worden gescheiden door een afscheiding bestaande uit houten palen met hiertussen gaas. Op het perceel waren tijdens het veldbezoek vier konijnen aanwezig. Er zijn geen bomen of bebouwing aanwezig op het plangebied, waardoor jaarrond beschermde nesten, eekhoornnesten en verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen worden uitgesloten. Effecten op beschermde soorten kunnen worden uitgesloten.

Figuur 3. Impressie perceel 1.

Perceel 2

Het perceel bestaat voornamelijk uit kort gemaaid gras. Op het perceel is een vrijstaande zomereik aanwezig, ook is er een plot met wildbloemen. Aan de randen van het perceel is hogere vegetatie aanwezig. Aan de waterzijde bestaat dit uit riet, aan de zuidzijde bestaat dit uit planten als braam, kamperfoelie en esdoorn (Figuur 4). In de vegetatie zijn geen holten of nesten aangetroffen, waardoor jaarrond beschermde nesten, eekhoornnesten en verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen worden uitgesloten van het perceel. Effecten op beschermde soorten kunnen worden uitgesloten.

Figuur 4. Impressie perceel 2.

Perceel 3

Dit perceel is volledig omringd door watergangen. Het perceel was in verband met de mate van verruiging niet te betreden. Getracht is het perceel te beoordelen vanaf perceel 2 en de Pasgeldlaan (Figuur 5), maar dit is door de dichte begroeiing niet voldoende. Er kan niet worden uitgesloten dat zich jaarrond beschermde nesten, eekhoornnesten of mogelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen in het perceel bevinden. Aangeraden wordt het perceel in het najaar te betreden, wanneer het blad van de boom is en het perceel te betreden is (ondergroei laag). Dit onderzoek is uitgevoerd in 2022 en 2023. De bevindingen zijn in een aparte memo beschreven.

Figuur 5. Impressie perceel 3.

Perceel 4

Het perceel bestaat uit volledig verruigd rietland (Figuur 6). Er was geen toestemming het terrein te betreden, om deze reden is het perceel beoordeeld vanaf perceel 5 en de Pasgeldlaan. De waargenomen vegetatie bestond uit riet met een hoogte van circa 1,5-2 meter. Op het perceel zijn geen bomen en gebouwen aanwezig, waardoor nesten van vogels met een jaarrond beschermd nest, eekhoornnesten en verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen worden uitgesloten van het perceel. Effecten op beschermde soorten kunnen worden uitgesloten.

Figuur 6. Impressie perceel 4.

Perceel 5

Het perceel bestaat uit kort gemaaid gras. Er staan enkele bomen op het perceel en de vegetatie is ruiger langs het hek dat het perceel omrandt (Figuur 7). In de bomen zijn geen holtes of nesten waargenomen, waardoor jaarrond beschermde nesten, eekhoornnesten en verblijfplaatsen van vleermuizen uitgesloten kunnen worden. Effecten op beschermde soorten kunnen worden uitgesloten.

Figuur 7. Impressie perceel 5.

Wilhelminapark

In het Wilhelminapark zijn vier vleermuiskasten aanwezig. Bij het veldbezoek zijn deze vanaf de grond gecontroleerd met behulp van een zaklamp en verrekijker op sporen van gebruik. Tijdens de controle waren de kasten leeg en hingen er spinnenwebben voor de invliegopeningen (Figuur 8). De bomen waar de vleermuiskasten aan bevestigd zijn staan op circa 4 meter vanaf de zuidzijde van het fietspad. Aangezien de warmteleiding aan de noordzijde van het fietspad wordt aangelegd, kunnen de bomen waar de vleermuiskasten aan hangen behouden blijven. Omdat de bomen behouden blijven, zijn geen effecten op vleermuizen aan de orde.

Figuur 8. Gevonden vleermuiskasten (links) en impressie van vleermuiskasten vanaf grond (rechts). Voor alle vier de vleermuiskasten hingen spinnenwebben.

Conclusies

Beschermde soorten

Beschermde soorten kunnen worden uitgesloten van perceel 1, 2, 4 en 5. Om deze reden zijn geen effecten aan de orde op deze percelen. Perceel 3 kon door het verruigde karakter niet betreden worden en onvoldoende vanaf andere percelen beoordeeld worden. Hierom is voor perceel 3 een aanvullend veldbezoek nodig in de periode waarin de vegetatie laag is en het blad van de bomen. In deze periode kunnen eventuele nesten en holten beter worden waargenomen. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in 2022 en 2023 en de bevindingen zijn omschreven in een aparte memo.

De warmteleiding ter hoogte van het Wilhelminapark wordt gelegd op voldoende afstand om de bomen met vleermuiskasten te behouden. Om deze reden zijn hier geen effecten op vleermuizen aan de orde.

Vrijgestelde soorten

Hoewel geen beschermde soorten worden verwacht op percelen 1, 2, 4 en 5, dient wel rekening gehouden te worden met door de provincie vrijgestelde soorten. Op perceel 1 zijn konijnen waargenomen daarnaast kunnen op alle percelen algemene muizensoorten, kleine marterachtigen en algemene amfibieënsoorten (zoals de bruine kikker en gewone pad) voorkomen. Om deze reden dient gewerkt te worden volgens de zorgplicht. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als (redelijkerwijs) mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten). Specifiekere maatregelen worden vastgesteld in een ecologisch werkprotocol wanneer de werkzaamheden in meer detail bekend zijn.

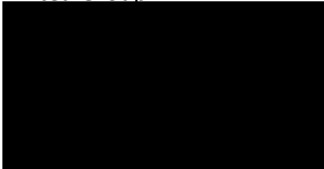
Algemene broedvogels

Op alle locaties kunnen algemene broedvogels tot broeden komen. Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1). Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door werkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli²) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Wet Natuurbescherming aan de orde. Zo kunnen in het plangebied nesten gebouwd worden door (algemeen voorkomende) soorten met name in opgaande vegetatie, in de bomen, in de sloot of langs de slootkant. Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Dit kan bijvoorbeeld door eventuele kapwerkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen uit te voeren en het korthouden van opgaande vegetatie. Als dit niet mogelijk is, dient het plangebied vooraf aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied dan worden locatiespecifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

We vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groeten,
Antea Group

Projectmanager

² Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

Bijlage: Faunapassages

Op 7 februari 2023 is vanaf 12:00 uur een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij helder weer met een temperatuur van circa 4 C°. Tijdens het terreinbezoek zijn de faunapassages onder het Hazepad en de Prinses Beatrixlaan onderzocht om een inschatting te maken over het gebruik. De ligging van de faunapassages is gegeven in Figuur A1 en A2. Een impressie van de faunapassages is gegeven in Figuur B.

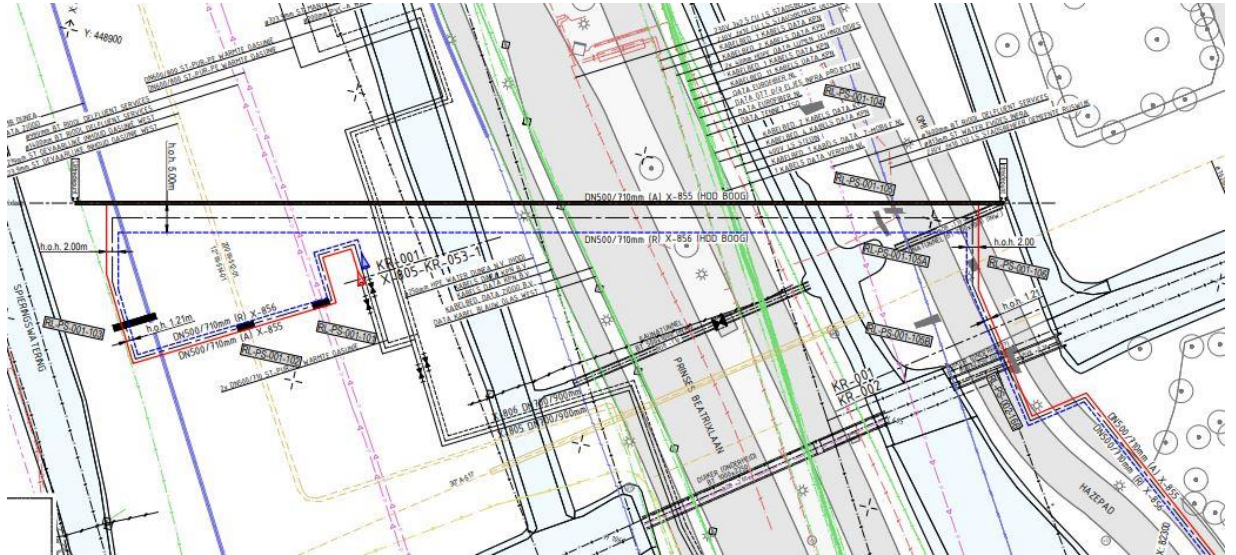
De faunapassage onder de Prinses Beatrixlaan kon niet bezocht worden doordat het openbaar fietspad tijdens het terreinbezoek was afgezet omwille van werkzaamheden. De faunapassage onder de Prinses Beatrixlaan is hierom met behulp van de verrekijker vanaf de berm naast het Hazepad bekeken.

Het gebruik van de faunapassages is, voor zover bekend, niet gemonitord op gebruik door diersoorten. Op basis van het ontwerp zijn de faunapassages geschikt voor, met name, kleine zoogdieren (zoals marterachtigen en muizen) en amfibieën (zoals kikkers en padden). De faunapassages kunnen beide een belangrijke verbindende functie bieden voor de doelsoorten, doordat het oversteken van wegen een groot risico geeft op verkeersslachtoffers.

Het uitgangspunt is dat, door het voornemen, de faunapassage onder het Hazepad voor meerdere maanden wordt verwijderd. Er is geen alternatieve faunapassage in de omgeving aanwezig, waardoor de enige veilige route voor diersoorten tussen het Wilhelminapark en de omgeving ten westen van de Prinses Beatrixlaan tijdelijk verdwijnt. Dit kan leiden tot een hogere sterfte van dieren door verkeer, bijvoorbeeld door de paddentrek in het voor- en najaar. Het is hierom van belang dat een alternatieve route wordt aangeboden waarmee fauna zich van het Wilhelminapark naar de westzijde van de Prinses Beatrixlaan en terug kunnen verplaatsen. De volgende voorkeuren worden onderscheiden. Uitgangspunt is dat de faunapassage functioneel moet blijven tijdens de werkzaamheden.

- Om effecten te voorkomen kan worden overwogen de boogboring zuidelijker op het Hazepad te laten uitkomen, waardoor de faunapassage niet verwijderd hoeft te worden.
- Als de gehele faunapassage onder het Hazepad en naastgelegen fietspad verwijderd moet worden, dient een alternatieve faunapassage te worden aangebracht welke tevens aansluit op de faunapassage onder de Prinses Beatrixlaan.
- Indien aansluiting op de bestaande faunapassage van de Prinses Beatrixlaan niet mogelijk is, dient ook deze faunapassage tijdelijk overbrugd te worden. Deze passage moet aansluiten op de faunapassage onder de Prinses Beatrixlaan om zo de verbinding in stand te houden.
- Eventueel kan worden overwogen enkel het deel van de faunapassage tussen het Hazepad en het fietspad te verwijderen in de winterperiode (september-februari). Hierbij blijft veilige passage onder het Hazepad en de Prinses Beatrixlaan mogelijk en wordt de meest kwetsbare periode van kikkers en padden (de trek in maart en juli-augustus) ontzien.

Op deze manieren wordt conform de zorgplicht omgegaan met soorten die gebruik kunnen maken van de faunapassages.

Figuur A1. Tekening X-855-XW-001-1 met situering boogboring en ligging faunapassages "Prinses Beatrixlaan" en "Hazepad"
Bron: opdrachtgever.

Figuur A2. Ligging faunapassage "Prinses Beatrixlaan" (rood) en faunapassage "Hazepad" (geel).
Bron: Streetsmart, Luchtfoto NL 2021.

Figuur B: Impressie van de aanwezige faunapassages.